

BLOEDLUISTRIJDERS PAKT HARDNEKKIGE VAMPIERS AAN

Vorig jaar introduceerde Elanco het nieuwe bloedluisbestrijdingsmiddel voor pluimvee Elector. Inmiddels hebben verschillende pluimveehouders het op hun bedrijf ingezet. Het algemene oordeel luidt: het heeft een zeer snelle werking, een lange werkingsduur en is prettig in gebruik. De nieuwe werkzame stof pakt de bloedzuigende parasiet hard aan. – *Martin Groot Severt, Opraappers Communicatie & Jan van Bavel*

De bloedluis is een hardnekkige vampier en wellicht een van de lastigst te bestrijden parasieten bij pluimvee. In feite is het overigens geen bloedluis maar een vogelmijt, want de *Dermanyssus gallinae*, zoals zijn officiële naam luidt, heeft 8 pootjes. Als het donker wordt en de kippen op stok gaan, kruipen deze minuscule dracula's uit de vele kieren en gaten van een stal en gaan ze op zoek naar bloed. Dat vinden ze bij de kippen.

1 euro schade per kip per ronde

De mijten veroorzaken stress bij de hennen en het bloed zuigen kan leiden tot

bloedarmoede (anemie). Dit gaat ten koste van de productie, het voerverbruik gaat omhoog en in ernstige gevallen kunnen kippen door uitputting zelfs sterven. Daarnaast vormen de mijten een gezondheidsrisico, omdat ze bijvoorbeeld salmonella- en colibacteriën kunnen overdragen en zo secundaire infecties veroorzaken. De schade die pluimveebedrijven door bloedluizen lijden, hangt sterk af van de besmettingsgraad, maar kan volgens onderzoekers van de Animal Science Group uit het Nederlandse Lelystad gemakkelijk oplopen tot meer dan 1 euro per kip per ronde. Dit bedrag is

exclusief de behandelingskosten voor bloedluizen. Naast financiële schade veroorzaken de mijten ook irritaties en allergieën bij pluimveehouders en hun medewerkers.

Voortdurende alertheid

Zeker bij leghennen, waar de kippen relatief lang in de stal zitten en de stalrichting de mijt veel verstoppokjes biedt, kan de bloedluis in korte tijd tot een ware plaag uitgroeien. Onder gunstige omstandigheden (vochtig en warm) heeft de bloedluis een cyclus van 7 dagen, waardoor de populatie zich in een korte tijd

exponentieel kan vermenigvuldigen. Dit vraagt om voortdurende alertheid van de pluimveehouder. Bloedluizen kunnen maanden overleven zonder bloed. Een stal die eenmaal besmet is, is daardoor heel moeilijk weer vrij te krijgen van deze parasiet. Zelfs een radicale aanpak, zoals sprayen met dieselolie tijdens de sanitaire leegstand, is geen garantie dat het bedrijf vrij wordt van bloedluis, laat staan vrij blijft. Voor de meeste pluimveehouders zijn bloedluismiddelen dan ook onontbeerlijk om de infectie onder controle te houden.

Nieuwe werkzame stof

Het aanbod aan bestrijdingsmiddelen tegen de bloedluis is groot en divers. Maar de afgelopen jaren kwamen er verschillende oplossingen op de markt die niet zo effectief bleken als beloofd, of waarbij er al snel resistentievorming optrad. Dit maakt pluimveehouders terughoudend om nieuwe middelen meteen uit te proberen. Dit geldt ook voor

.....
Het nieuwe middel houdt bloedluizen 12 weken onder controle.

het bestrijdingsmiddel Elector, dat Elanco Animal Health vorig jaar in België introduceerde. Dit insecticide bevat de nieuwe werkzame stof spinosad, een derivaat van de bacterie *Saccharopolyspora spinosa*. Deze bacterie komt van nature voor in de bodem en produceert in een gecontroleerd gistingsproces onder andere spinosyne A en D, de 2 werkzame bestanddelen van spinosad. Spinosad werkt op het zenuwstelsel van de bloedluis, waar het 2 verschillende biochemische processen verstoort. Het eerste proces is dat het zenuwstelsel zozeer geprikkeld raakt, dat de mijt hyperactief lijkt te worden. Vervolgens droogt hij uit, raakt verlamd en sterft. Na een behandeling stoppen de overlast en schade door bloedluis vrijwel meteen, maar het volledige effect is pas na een dag of 3 zichtbaar. Spinosad is niet alleen werkzaam tegen volwassen bloedluizen, maar ook tegen de mobiele stadia van de bloedluis, dus ook tegen nimfen en larven.

Langdurige werking

Naast het directe contact met het middel bij het sprayen, heeft het ook een indirecte werking als de bloedluizen op een behandelde oppervlakte kruipen. Zo

1 In zwaar besmette stallen vervuilen bloedluizen de eieren. 2 Pluimveehouders kunnen het bloedluismiddel eenvoudig toedienen met een sproeiwagen.

bestrijdt het ook de mijten die niet direct zijn geraakt. Een tweede voordeel van deze tweevoudige werking is dat het ook de mijten bestrijdt die pas na de behande-

ling uit de eitjes komen. Dankzij deze nauwerwerking pakt het middel de hele populatie aan. De pluimveehouder kan zo de infectie tot wel 12 weken onder controle

houden. Hierdoor heeft hij duidelijk minder behandelingen nodig dan bijvoorbeeld bij de veelgebruikte silicapoeders.

Effectiviteit aantonen

Om de werking van het middel onder praktijkomstandigheden aan te tonen, registreerde de producent het effect van de behandeling heel nauwkeurig op 10 praktijkbedrijven in België en Nederland. "Op deze bedrijven hingen we, verspreid door de stal, bloedluisvalletjes op. Via het tellen van het aantal mijten krijg je inzicht in de besmettingsgraad. Door dit met regelmaat te doen, zie je hoe de besmetting zich ontwikkelt voor en na de behandeling", vertelt Liesbet Broodcoorens, die de productbegeleiding namens Elanco verzorgt.

De praktijkervaringen met het product zijn goed: het middel is snel effectief en heeft een lange werkingsduur. Naast de effectiviteit heeft het voordelen op het gebied van gebruiksgemak en veiligheid. De toepassing ervan, door te sprayen, vraagt geen extra veiligheidsmaatregelen, zoals beschermende kledij. Zeker in de zomermaanden valt daarmee een flinke last van de schouders van de pluimveehouder. Het sprayen mag gebeuren in aanwezigheid van de hennen en heeft geen effect op de productie. Ook de eieren zijn na de toepassing geschikt voor consumptie en kunnen gewoon op de markt worden gebracht. "We raden wel aan om de eieren net voor het sprayen te rapen. Op zich is dit niet nodig, maar waarom zou je ze onnodig blootstellen?", adviseert Broodcoorens. Voor een verantwoorde inzet van het middel maakte Elanco een behandelingschema, dat voorziet in 2 behandelingen tijdens de legperiode.

Toegelaten in biologische sector

Het 'natuurlijke' spinosyne is als insecticide ook toegelaten voor het gebruik in de biologische legpluimveehouderij en in de gewasbescherming. In de biologische sector werd het middel enthousiast ontvangen, omdat het aanbod aan toegelaten middelen er zeer beperkt is. Het nieuwe middel is dan ook een welkome uitbreiding voor de biologische pluimveehouders.

Dit voorjaar extra aantrekkelijk

Elector wordt in België via dierenartsen verspreid. Ter gelegenheid van de eerste verjaardag kunnen pluimveehouders dit bloedluismiddel nu via hun dierenarts tegen extra aantrekkelijke voorwaarden inzetten. De voorjaarsactie loopt nog tot eind juli.

Ervaringen van pluimveehouders met Elector

Legkippenhouder Jos Malcorps uit Tongeren gebruikte het nieuwe middel vorig jaar met veel succes in zijn stal met 20.000 hennen op verrijkte kooien. Hij voerde een eerste behandeling uit op 25 juni, toen de hennen 50 weken oud waren. Uit bloedluistellingen – Malcorps had als testbedrijf verspreid door de stal 10 bloedmijtvallen staan – constateerde hij in korte tijd een enorme stijging van het aantal bloedluizen. Toen besloot hij samen met zijn dierenarts tot actie over te gaan en het nieuwe middel in te zetten. "Ik was onder de indruk hoe snel de infectiedruk na het sprayen daalde. Zo'n effect had ik bij andere behandelingen nog nooit gezien", vertelt Jos. Ook over de werkingsduur is hij erg te spreken. "Toen we nog silicapoeder gebruikten, moesten we elke 3 à 4 weken behandelen. Nu was tot het einde van de ronde, begin oktober, geen behandeling meer nodig. Op het eerste gezicht lijkt het een duur middel, wat voor mij wel een drempel was om het in te zetten. Maar als ik zie dat we minder behandelingen nodig hebben, compenseert zich dat weer. Per saldo maakt het niet zo heel veel verschil met andere behandelingen, maar je hebt wel minder

behandelingen en bovendien werkt het prettiger."

Geert Laureys zette het nieuwe bloedluismiddel in op zijn leghennenbedrijf in Sinaai en in een van zijn stallen op zijn bedrijf in Lokeren. In beide stallen ging het om geruide hennen, die bij de start van de behandeling meer dan 100 weken oud waren. De effectiviteit van het middel werd meteen duidelijk. "In beide stallen nam de infectiedruk pijlsnel af, met een reductie van wel 99%", aldus Geert. In de stal in Lokeren bleef dit zo tot het moment van ruimen, zo'n 8 weken later. In Sinaai was er na 2,5 maand een herbehandeling nodig. Al met al was de inzet van Elector succesvol, maar dit betekent volgens Geert niet dat het middel bij hem automatisch een vaste plek in de bloedluisstrategie krijgt. "Als de infectiedruk zeer laag is, zetten we roofof mijten in. Die gebruiken we als 'verzekering' ook al in de stallen die bloedluisvrij zijn." Kansen voor het nieuwe middel ziet Geert vooral op bedrijven waar de infectiedruk hoog is. "Als bloedluizen kosten gaan van bijvoorbeeld de eikwaliteit en ze een gevaar zijn voor het optreden van secundaire infecties, kun je een krachtig middel als dit goed gebruiken." ■

BROCHURE ROND BLOEDLUIZEN

Het bloedluizenprobleem op leghennenbedrijven lijkt alsmaar groter te worden. Dit is wijten aan het ontbreken van voldoende en afdoende bestrijdingsmiddelen. Een accurate bloedluispreventie en -bestrijding zijn onontbeerlijk in het dagelijkse management op legbedrijven. Ook opfokbedrijven moeten hier voldoende aandacht aan besteden. Bloedluizen ondermijnen op diverse manieren de rentabiliteit van de leghennenhouderij. Niet alleen tasten ze de gezondheid van de kippen aan – met productieverliezen tot gevolg – maar ook de bestrijding kost handenvol geld. Daardoor wordt vaak te laat begonnen met de behandeling. Het komt erop aan om de bloedluizenpopulatie goed te monitoren en op het gepaste moment het juiste middel in te zetten.

Omdat een infectie een grote impact kan hebben en er hieromtrent een gebrek aan gebundelde kennis is, stelden de provinciale vakgroep Pluimvee Antwerpen, de provinciale vereniging voor Bedrijfspluimveehouders Antwerpen en de provincie Antwerpen een brochure samen waarin beknopt wordt beschreven wat bloedluizen zijn, hoe je ze kan voorkomen en op welke manier je ze kan bestrijden. Je kan deze gratis brochure bestellen bij Wouter Wytynck via wouter.wytynck@boerenbond.be.

